

De Bietenteler

Jaargang 6 | nr 11 | augustus 2019

Hét vakblad voor de Nederlandse bietenteler



CONVISO® SMART in de praktijk



Akkerbouwbedrijf te Middenmeer



KWS werkt aan weerbare planten

De Suikertante: it's all in the seed.

BESCHIKBAAR
IN DE VROEG-
BESTELLING!



LONNEKA KWS

- Bietencysteaaltjes resistent
- Hoge financiële opbrengst (102)*
- Hoog suikergehalte (102)*
- Vlotte grondbedekking (8)*

Nematode

PROTECT

* Bron: CSAR, Aanbevelende Rassenlijst 2019

www.kwsbenelux.nl

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856



Voorwoord

De weerbare biet bestaat (nog) niet

Het teeltjaar 2019 is het eerste jaar zonder neonicotinoïden. Althans voor velen onder ons. Enkel de oudere telers weten wat het is om zonder deze bescherming te telen. Als het voorjaar voorbij is en de schadepremie voor de luizen zo hoog liggen dat spuiten al helemaal geen zin meer heeft, dan lonkt het volgende gevaar: bladziekten! Reeds vroeg in de zomer wordt gestart met de bestrijding van cercospora, stemphylium of ramularia. We gaan vaker met de spuit naar het veld dan we eigenlijk zouden willen...

Kwekers werken aan weerbare planten. Nu de chemische bescherming van de bietenplant als sneeuw voor de zon verdwijnt, investeren kwekers steeds meer in bescherming vanuit de plant zelf. Bescherming door de resistentie (tolerantie) van de plant te verhogen.

Wat betreft herbicideresistentie is er reeds in 2019 een innovatie gepresenteerd: CONVISO® SMART. Hierdoor kan een perceel met slechts twee bespuitingen worden schoongehouden.

Een voorbeeld waar met man en macht aan gewerkt wordt, is resistentie tegen vergelingsziekte. Dit virus wordt verspreid door de groene perzikbladluizen en kan voor een flinke opbrengstreductie zorgen. Nu de zaadbescherming is weggefallen, is het gevaar vergroot. Vanuit de plant wordt momenteel gewerkt aan een resistentie waardoor de plant ongevoelig wordt voor de infectie van het virus, overgebracht door deze luis.

Verder hebben de bladziekten veel aandacht. Zaadbedrijf KWS werkt via een vernieuwd kweekprogramma aan planten die weerbaarder zijn tegen verschillende bladvlekken waaronder Cercospora.

Hopelijk zijn de programma's succesvol en kunnen we met minder toepassingen de teelt verder verduurzamen. De maatschappij kijkt mee, maar moet zich tevens realiseren dat de teler de (financiële) middelen moet hebben om deze stap te maken!

Redactie De Bietenteler

Inhoud



Bedrijfsreportage In Noord-Holland, meer bepaald in Middenmeer, bezoeken wij Van den Bosch Agro. Een bedrijf dat naast aardappelen voor chips onder meer ook suikerbieten verbouwt. Dankzij het uitgebreide machinepark kan heel veel werk door de familie Van den Bosch zelf worden aangepakt.

4

Conviso® Smart in de praktijk Na enkele jaren van uitvoerige testen kon Conviso® Smart dit jaar in de praktijk gebruikt worden. Twee specialisten vertellen over de toepassingen en de voordelen van het systeem.

8

Op weg naar de weerbare plant De Nederlandse teler wordt steeds meer geconfronteerd met bieten die later in het seizoen aangetast worden door bladziekten. De Bietenteler praat met een wetenschapper die gespecialiseerd is in resistenties en het ontwikkelen van nieuwe rassen.

12



Column Dominique Cammaert liet Zeeuws-Vlaanderen achter zich en vond een nieuw onderkomen - en een nieuw dialect - in Noord-Beveland.

15

Beet Seed Service werkt! De vorig jaar gelanceerde Beet Seed Service van zadenbedrijf KWS kende vorig seizoen al het nodige succes. De Bietenteler ging op bezoek bij Germs Landbouw BV in Erica en vroeg naar hun ervaringen.

16

Vroegbestelling 2020 In deze periode kan je bietenzaad aankopen met korting. In dit artikel worden de beschikbare rassen toegelicht per segment.

18



Agenda

19

Colofon

Oplage

Editie Nederland: ca. 10.000 ex

Layout, druk

Chapo - drukt alles op alles
www.chapo.team

Coördinatie

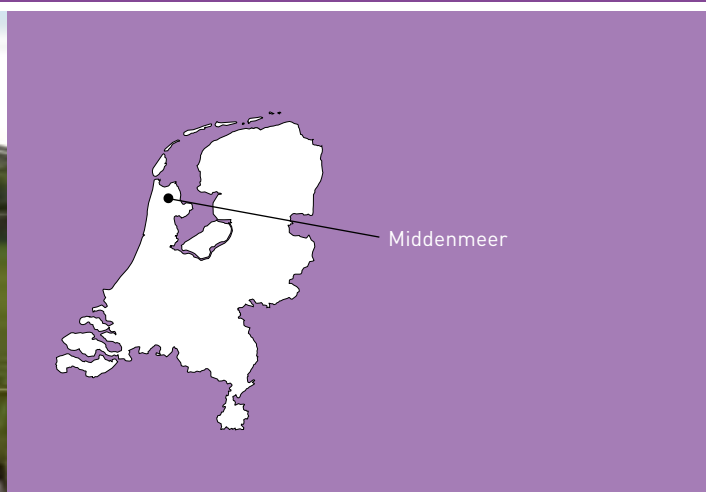
Comevent
Schoolstraat 20
2240 Massenhoven
www.comevent.be

Redactiesecretariaat

info@debietenteler.com

Afgifte kantoor

Nederland: Sittard



Middenmeer bereik je via de autoweg van Amsterdam naar Leeuwarden. Een paar kilometer voor de afslag wordt het landschap gedomineerd door giga-grote, groene gebouwen met futuristisch aandoende lucht- en warmteafvoerbochten. Navraag bij onze gastheer, Jan van den Bosch, leert dat we hier te maken hebben met een datacentrum van Microsoft. Eenzelfde centrum voor Google is op deze plek in ontwikkeling. “Als boer vind ik het jammer dat zoveel goede akkerbouwgrond verloren gaat, maar we kunnen deze ontwikkeling ook niet stoppen,” aldus Jan van den Bosch (58), die samen met zijn vrouw Astrid (51) en zoon Stefan (25) in maatschap een akkerbouwbedrijf aan de Alkmaarserweg exploiteert.

(CHIPS)-AARDAPPELEN VORMEN DE BASIS VOOR VAN DEN BOSCH AGRO

Geschiedenis en ontwikkeling

Sinds circa 1900, aldus onze gastheer, is zijn familie al boer. Hij vertegenwoordigt de vierde generatie en met zijn zoon Stefan en kleinzoon Seff is de vijfde en zesde generatie in potentie al aanwezig. Tot 2006 vond dat boeren plaats in Bleiswijk bij Rotterdam, waar de familie een akkerbouwbedrijf van 60 ha exploiteerde, met accent op de spruitkoolteelt.

Onze gastheer Jan van den Bosch is hier in 1982, na afronding van de HAS Dordrecht, begonnen in maatschap met zijn ouders. Op dit bedrijf vond nogal wat huisverkoop plaats. Een activiteit die zijn vrouw Astrid na hun huwelijk op zich nam, naast de zorg voor en de opvoeding van hun vier kinderen (twee meisjes en twee jongens). Vanwege de uitbreiding van de glastuinbouw rond Bleiswijk en de toenemende recreatiebehoefte rond Rotterdam, besloot de familie in 2006 te vertrekken naar de huidige locatie

in Middenmeer, waar een kavel van 50 ha te koop stond. Middenmeer ligt in de Wieringermeerpolder, die droogviel op 21 augustus 1930. Jan en Astrid besloten om op deze kavel een nieuw bedrijf te bouwen. In 2009 viel het besluit om, onder het motto van ‘buurmans grond is maar een keer te

koop’, een boerderij van 60 ha bij te kopen. Door jaarlijkse huur komt de te bewerken oppervlakte uit op ongeveer 167 ha. Inmiddels draait zoon Stefan volop mee in het bedrijf. Het is de bedoeling dat hij te zijner tijd de boerderij overneemt.



Grondsoort en grondproblemen

Wij boeren in de Wieringermeer, aldus Jan. Dit wil zeggen een droogmakerij, bont van grondsamenstelling. De kleigrond varieert van 20 tot 50% afslibbaar met een pH van 7,0, de schelpen zijn nog duidelijk zichtbaar. Deze variatie in grondkwaliteit maakt de grondbewerking er niet makkelijker op. In de huidige tijd, met hulp van de variomatic en GPS, is het probleem minder groot. De tractor loopt vanzelf mooi recht en als chauffeur kun je alle aandacht besteden aan de diepteregeling en snelheid van werken. Onze gastheer geeft volmondig toe dat precisielandbouw zijn volle aandacht heeft. Probleem was en is: hoe interpreteer je de beelden die worden geproduceerd met satelliet en drone? Op de kunstmeststrooier werkt men, om alvast enige ervaring op te doen, met strooikaarten. Een ander probleem als gevolg van deze perceelbontheid kan men tackelen met de beregeningshaspel. Vanuit het IJsselmeer is gemakkelijk voldoende zoet water in de kavelsloten te krijgen. Beregenen op zich is dan ook geen probleem, al was het in 2018, door de lange droge en hete zomer, niet altijd een pretje om te doen. Soms kan het ook, zelfs bij een goede organisatie, te veel worden. Het accent voor de berekening ligt bij de aardappelen en de uien.

“Ik ben erg onder de indruk van de nietkerende grondbewerking.

Indrukwekkend hoe snel het regenwater in de grote wormengangen verdwijnt, los van de besparing aan brandstof en tijd”

Het bouwplan voor 2019:

Gewas	Oppervlakte	Afnemer
Aardappelen (chips)	73 ha	Lays Chips
Suikerbieten	27 ha	COSUN
Uien geel/rood	13 ha	vrije handel
Wintertarwe	20 ha	CZAV
Graszaad	12 ha	Innoseeds Vlijmen
Verhuur	10 ha	Tulpenbollen
Ruil collega rundveehouder	12 ha	Gras/mais
Totaal te bewerken	167 ha	



De bietenteelt

Op dit bedrijf worden de bieten geteeld na aardappelen. Het perceel wordt niet geploegd, onder meer vanwege de aardappel-opslagbestrijding. Na een bemesting met 450 kg KAS per ha en 200 kg K60 is er op 30 maart gezaaid op 19 cm. De gebruikte rassen zijn Tessilia KWS en BTS 6405. Totaal wordt er 5 keer tegen onkruid gespoten, waarvan 3 keer met Lontrel vanwege de aardappel-opslagbestrijding. Nieuw is de luizenbestrijding. Die zal in week 24 voor het eerst worden uitgevoerd en waarschijnlijk nog wel een keer. Daarna wordt de aandacht volledig verplaatst naar de alsmaar toenemende bladschimmeldruk van zowel cercospora als stemp-hylum. Inmiddels zijn hiervoor al 4 bespuitingen noodzakelijk. Bij deze bespuitingen neemt men ook steeds een bladvoeding mee. Loonwerker Jimmink rooit de bieten met een 6-rijige Vervaet. Ze worden in twee keer geleverd: de eerste keer half oktober en de tweede keer op de laatste dag van de campagne. Dit laatste is traditie, bij de familie van den Bosch wordt het seizoen afgesloten met erwtensoep en broodjes hamburger. In het superdroge jaar 2018 oogstte de maatschap 95 ton bieten per ha met 17,4% suiker.

Mechanisatie

Zoals te verwachten is de mechanisatie van Jan en Stefan gebaseerd op de aardappteelt. Bij deze teelt doen ze alles zelf met de bijhorende machines. Het machinepark ziet eruit als volgt:

- 3x New Holland, 6-cylinders van 150 tot 200 pk, uitgerust met GPS
- 2x Fiat (45 en 110 pk) beide uit 1985
- De Wulf, aangedreven 2-rijige aardappelbunkerrooier
- John Deere maaidorser, werkbreedte 4,8 meter
- Beregeningshaspel Ferbo, 580 meter slang doorsnede 135 mm
- Miedema, 4-rijige aardappelplanter
- Inschuurlijn van Miedema en Visser
- Amazone landbouwspruit, werkbreedte 40 meter, tankinhoud 5.000 liter
- Lempken 4-schaar voor de helft van de oppervlakte, de andere helft wordt bewerkt met een Kongsgilde Para-grubber
- AVR-frezen voor frontopbouw (Mul-tivator) en voor rijenfrees
- 2x Joskin kippers van 18 ton. Tijdens de oogst wordt nog een 18 ton kipwagen bij gehuurd
- Kverneland kunstmeststrooier, inhoud 3 ton voorzien van strooi-kaartlezer
- Kverneland, 6-rijige schijven-bietenzaaimachine

“Precisielandbouw is niet meer weg te denken, al vergt het veel tijd en inzicht om de verzamelde data goed te kunnen interpreteren”



De Van den Bosch specialiteit: chips-aardappelen

In 1998 werd de 'Telersvereniging Noordwest' opgericht. Momenteel bestaat die uit 11 telers, waaronder een bestuur met voorzitter, secretaris en penningmeester. Onze gastheer is penningmeester en ook coördinator van de vereniging met betrekking tot onder meer de leverplanning.

“Toen andere belangen een rol gingen spelen bij de deelnemers aan Veldleeuwerik ben ik met het project gestopt”

Alle aardappelen worden geleverd aan de fabriek van Lays Chips, gelegen op 23 kilometer afstand in Broek op Langendijk. Ieder jaar moet er met de inkopers stevig worden onderhandeld over de contractvoorwaarden. Vergis je niet, aldus Jan, de chipsmarkt is een echte vechtmart. Omdat de fabriek niet beschikt over een wasstraat en tarreerlokaal, moeten de telers ervoor zorgen dat de aardappelen rechtstreeks de fabriek in kunnen. Hiervoor beschikt de vereniging over twee wasmachines inclusief sorteerlijn (35 ton per uur). De chips-aardappelen moeten voldoen aan een hoog drogestofgehalte, een laag suikergehalte en daarnaast mooi rond zijn (ronde chips). Men gebruikt de rassen Arsenal, Pirol en VR 808. Voor de bewaring van de eigen aardappelen beschikt het bedrijf over een capaciteit van 5.000 ton verdeeld over 3.000 ton bulk en 2.000 ton kisten. Op de daken liggen 1.850 zonnepanelen. De hiermee opgewekte stroom wordt voor ¾ deel terug geleverd aan het net.

Toekomstbeeld

We spraken met twee enthousiaste akkerbouwers, die inzien dat de milieu- en consumenteneisen steeds meer druk leggen op het 'vrije' ondernemerschap. De manier waarop, maar vooral ook de snelheid waarmee regels en inzichten worden aangepast, geeft reden tot zorg. Een voorbeeld is de afschaffing van Gaucho, waardoor er toch weer meer moet worden gespoten. Ondanks dat zien Jan en Stefan de toekomst met vertrouwen tegemoet: “Mensen moeten tenslotte iedere dag eten”.

Veranderingen in de landbouw van Noord-Holland

Net als in de rest van Nederland krimpt in Noord-Holland de agrarische activiteit. Onderstaande tabel is hiervan een duidelijk voorbeeld.

“Akkerbouwers zouden net als wij meer en intensiever moeten samenwerken met collega rundveehouders. Wij zorgen voor de teelt van het voer en de mestafzet en zij kunnen zich voor 100% richten op de melkproductie”

Tabel 1. OVERZICHT LANDBOUWACTIVITEIT IN NOORD-HOLLAND IN 2000 EN 2018

	2000	2018	Plus/min
Areaal akkerbouw	38.169	29.684	- 8.485
Aantal akkerbouwbedrijven	2.245	1.003	- 1.242
Waarvan met suikerbieten	857	432	- 425
Areaal suikerbieten	7.089	5.258	- 1.831
Areaal bieten per bedrijf	8.27	12.17	+ 3.90
Totaal areaal aardappelen	12.194	9.602	- 2.592
Waarvan consumptieaardappelen	4.676	2.726	- 1.950
Idem pootaardappelen	7.503	6.865	- 638
Uien	1.192	1.979	+ 787
Areaal granen	10.643	9.072	- 1.571
Areaal graszaden	2.327	645	- 1.682
Areaal kool- en rapzaad	4	91	+ 87
Areaal cichorei	19	32	+ 13
Areaal peulvruchten	54	90	+ 36
Areaal grasland + groenvoedergewassen(snijmaïs)	78.172	70.476	- 7.696
Melk- en kalfkoeien	76.083	88.481	+ 12.398
Bedrijven met graasdieren	3.288	1.809	- 1.479

Uw oogst. Uw opbrengst. Onze zaden.



KWS. Onafhankelijk zoals u.

Uw eigen beslissingen nemen. Dat is onafhankelijkheid. U weet zelf als beste wat goed is voor uw bedrijf. Wij hebben de keuze uit de rassen die daarbij passen.

www.kwsbenelux.nl

**SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856**





In 2016 werd CONVISO® SMART aangemeld in de belangrijkste bietenlanden van West-Europa. Vanaf 2016 is het systeem getest door de diverse bieteninstituten. Dit jaar kon CONVISO® SMART naar de praktijk. De redactie van De Bietenteler kijkt, samen met Marcel Arts (Sales Manager Suikerbieten KWS) en Sjors Leermakers (Bayer Crop Advisor akkerbouw, specialist maïs & suikerbieten), terug op de start van het seizoen te Vredepeel.

CONVISO® SMART IN DE PRAKTIJK

Even het geheugen opfrissen

In het jaar 2001 vond bietenzaadproducent KWS, als een speld in een hooiberg, een bietenplant die resistent was voor door Bayer Crop Science ontwikkelde AcetolLactaatSyntheseremmers, ook ALS-remmers genoemd. ALS-remmers blokkeren in een plant het ademhalingsproces. Hierdoor sterft de hiervoor gevoelige plant (lees onkruid) en blijft de resistente bietenplant in leven. Dit middel heet CONVISO® ONE. Het tolerante zaad heet SMART KWS zaad.



Sjors Leermakers (Bayer) en Marcel Arts (KWS)



De praktijk in 2019

- 1) Het IRS test het systeem op twee locaties in 8 verschillende toepassingen
- 2) 10 bietentelers, verspreid over Nederland, telen samen circa 90 ha CONVISO® SMART bieten
- 3) demo-velden zijn aangelegd in Vredepeel (LI), Wijnandsrade (LI), op de Rusthoeve (ZL), in Valthermond (DR), op Polderstation KWS (NOP), op het Bayer proevenplatform in Lelystad en op de Forward Farm in Abbenes bij Schiphol.

De Bietenteler: "Marcel Arts, kun je iets vertellen over de teelt tot heden?"

Marcel Arts: "De bieten die we vandaag zien, zijn van het ras 7K789 (SMART BLANCA KWS) en ze werden gezaaid op 18 april in een stuifdek. De afstand in de rij bedraagt 18 cm. Dit ras is inmiddels twee jaar onderzocht door het IRS en valt qua resistentie onder de rhizomanie-groep, momenteel in de wereld nog steeds de grootste groep, maar in Nederland nog slechts 18% van de totale markt. Telen we SMART BLANCA KWS op de traditionele manier (5x LDS), dan komt het ras financieel op 90. Bij KWS denken we dat hier enige procenten bij komen als het aantal bespuitingen teruggaat naar 2x CONVISO® ONE. De tolerante biet is namelijk ongevoelig voor dit nieuwe middel, de groei zal daardoor niet onderbroken worden."

DB: "Hoe ziet de toekomst eruit qua nieuwe rassen?"

M.A.: "Voor 2020 is de verwachting dat 8K853 (Smart Jitka KWS) op de markt komt met een hoeveelheid van maximaal 1.000 pakken. Dit ras valt in de voor Nederland interessante groep van rhizomanie- en bietencystealtjesresistentie en zou zomaar eens

tot 5% kunnen plussen in financiële opbrengst. Kijk ik naar wat in de pijplijn zit, dan kom ik, samen met mijn collega's van SES van der Have en Betaseed, aan wel 10 nieuwe rassen. Hiermee geef ik tevens aan dat deze technologie breed wordt gedragen. Om de impact van CONVISO® SMART te begrijpen, zal de praktijk ermee aan de slag moeten. Men moet voelen en leren wat de mogelijkheden zijn. Je zou kunnen zeggen: het systeem moet rijpen. Ik zeg wel eens dat er een nieuw era aankomt."



IRS proefperceel SMART BLANCA KWS te Vredepeel



SMART KWS zaden hebben een paarse binnenkleur. Enkel deze zaden zijn tolerant tegen de herbicide CONVISO® ONE

DB: “Sjors Leermakers kun je aangeven hoe de uitgangssituatie was op het proefperceel te Vredepeel?”

Sjors Leermakers: “Na de zaai op 18 april (in een stuifdek zomergerst) kregen we een mooi en regelmatig plantenbestand (→ 80.000 planten). De onkruiddruk was gering en bestond voornamelijk uit Melganzenvoet en Muur, plus uiteraard het stuifdek. We adviseren met de onkruidbestrijding te beginnen als de Melganzenvoet gemiddeld twee echte blaadjes heeft ontwikkeld. Op dit perceel was dat op 26 april. De tweede bespuiting dient plaats te vinden 10 tot 14 dagen na de eerste toepassing (minimaal 10 en maximaal 30 dagen). Bij het koude weer dat we hier een periode hebben gehad, is op dit perceel een termijn van 20 dagen aangehouden voor een tweede bespuiting”.

DB: “We zien dat het spuitadvies bestaat uit 0,5 l/ha CONVISO® ONE + 1 l/ha olie + 1 l/ha Fenmedifam (bv. Astrix EC) + 1 l/ha Ethofumesaat (bv. Trammat 200). Dit is toch afwijkend van het systeem?”

S.L.: “Dat is goed gezien. In de basis bestaat het advies uit 2x 0,5 l CONVISO® ONE + 1 l/ha olie. Met het oog



Locaties waar dit jaar ervaring werd opgedaan met CONVISO® SMART

op het voorkomen van resistentie bij de onkruiden adviseren wij om de combinatie breder te maken. Met de hierboven genoemde middelen voldoen we hieraan. Bij onkruiden als Melganzenvoet, Muur en zomergerst is de genoemde toevoeging misschien te luxe en kunnen lagere doseringen volstaan. Maar stel dat er ook diverse Ereprijs-soorten, (grote) Melganzenvoet, uitstaande melde of enorm afgeharde onkruiden zouden hebben gestaan, dan was de toevoeging sowieso nodig geweest.”

DB: “Kunnen jullie aangeven waarom een bietenteler zou moeten overstappen op het CONVISO® SMART systeem?”

M.A.: “De bietenteelt is en wordt in de toekomst steeds meer kostprijs gedreven. Als men het aantal bespuitingen tot gemiddeld twee kan terugbrengen, scheelt dat arbeid, middelen machinekosten en is dus financieel interessant. Daarnaast ontstaat rust in de teelt, omdat het startmoment niet meer zo nauw luistert en men beter kan anticiperen op het weer. Bovendien is het dé oplossing voor het bestrijden van onkruidbieten.”

S.L.: “Een aspect dat we nog niet echt eerder bekeken hebben, is stuifdek met bijvoorbeeld zomergerst. In dit kader zie ik hier ook voordelen met het CONVISO-systeem. Omdat het onkruid groter mag worden dan in het traditionele systeem, ontstaat in het begin van de teelt, naast de jonge gerst, nog extra windbescherming. Het systeem biedt ook opvallende voordelen betreffende milieubelasting. Volgens het CLM en de milieumeetlat scoort CONVISO significant lager dan de klassieke herbicidebehandeling. En last but not least, minder vaak met de spuitmachine naar de akker is minder tijdrovend en bovendien kostenbesparend.”



Onkruidbieten uit het verleden kunnen met het nieuwe systeem eenvoudig worden bestreden

De Nederlandse teler wordt steeds meer geconfronteerd met bieten die later in het seizoen aangetast worden door bladziekten. Delphy doet reeds jaren proeven naar verschil in rassen met betrekking tot bladziekten. Dit in velden zonder inzet van fungiciden. Ook bieteninstituut IRS doet de laatste jaren stappen in deze richting. In een wereld met krimpende mogelijkheden om het gewas via een chemische weg te beschermen, gaan kwekers steeds meer op zoek naar 'weerbare' planten. KWS SAAT investeert al jaren in onderzoek naar rassen met een sterkere resistentie tegen met name cercospora. Wij praten met een kweker die gespecialiseerd is in resistenties.



Proefveld te Duitsland waar gevoeligheid voor bladziekten wordt getest

OP WEG NAAR DE WEERBARE PLANT

Interview met Dr. Friedrich Kopisch-Obuch

Redactie De Bietenteler (D.B.):
"Dr. Kopisch-Obuch, kunt u vertellen wat uw werk inhoudt?"

Dr. Kopisch-Obuch: "Mijn werk als kweker van suikerbietenrassen is veelzijdig en vol afwisseling: het varieert van het plannen van de kruisingen om te komen tot uitgangsvariatie, tot de selectie van resistentie- en opbrengstpotentie van rassen en tot het maken van voor de markt geschikte suikerbietenhybriden.

Best spannend hierbij is de integratie van de nieuwste wetenschappelijke methoden, zoals bijvoorbeeld de op genomen gebaseerde eigenschapvoorspelling. Ook het gebruik van sensor gestuurde technologieën voor het vaststellen van kenmerken

op een perceel, zoals bijvoorbeeld cercosporaresistentie.

De ontwikkeling van zeer productieve en robuuste suikerbietenrassen is heel duidelijk het resultaat van goed teamwerk, onder meer met planten-kwekers, maar ook met mensen van de ICT-afdeling voor de analyse van data, met de laboranten die deze data produceren en met de landbouwin- genieur, die in staat is om de eisen van de afzonderlijke afzetmarkten te interpreteren".

D.B.: "Hoe kijkt u, Duitsland breed, naar de situatie met betrekking tot bladvlekken in suikerbieten?"

Dr. Kopisch-Obuch: "Het optreden van bladziekten heeft altijd een sterke

relatie met het weersverloop in de zomer. In Noord-Duitsland, waar de zomer koeler kan zijn, treden in vele jaren ramularia en bruine roest op, in warme jaren ook cercospora. We kennen hogere opbrengstverliezen door cercospora uit het zuiden van Duitsland, waar de ziekte een epidemie-achtig verloop kan hebben en al hoge economische schade heeft veroorzaakt. Suikerbietenverwerkers en telersverenigingen organiseren in heel Duitsland een monitoring op bladziekten en geven de agrariërs advies met betrekking tot een effectieve inzet van fungiciden. Want hierbij is het juiste moment beslissend om een uitbreiding van de cercosporaschimmel te verhinderen".

D.B.: “Er zijn al berichten over fungicidenresistentie in Duitsland. Hoe schat u de situatie in en kan de suikerbietenveredeling in dit geval oplossingen aanbieden?”

Dr. Kopisch-Obuch: “Van jaar tot jaar neemt het aantal percelen toe waarop Strobilurines niet meer werken. Strobilurine-resistente stammen van *Cercospora beticola* hebben zich vanuit Italië, via Oostenrijk, ondertussen tot Zuid-Duitsland verspreid. Vanuit de veredeling kunnen we met resistente rassen onze bijdrage leveren. Alhoewel, tot nu toe hebben we een hoger resistentieniveau moeten kopen met een lagere opbrengstpotentie. Wij zijn ervan overtuigd dat we in de toekomst oplossingen kunnen aanbieden die geen wezenlijke invloed op de opbrengstpotentie hebben.”

D.B.: “En hoe is de situatie in de grensregio's met Duitsland?”

Dr. Kopisch-Obuch: “Ook in het Rijnland is *Cercospora beticola* de dominante schade-veroorzaker en het optreden is van jaar tot jaar wisselend. We hebben in deze regio de voorbije 5 jaar zowel hoge als lage cercosporadruk meegemaakt. De druk van cercospora is binnen het Rijnland regionaal absoluut verschillend hoog. Door de opwarming van het klimaat moet men met een verdere uitbreiding van bladziekten rekening houden. Vanuit het Rijnland circuleren meldingen met betrekking tot Strobilurine-resistente cercosporastammen. Deze ontwikkeling dienen we goed in het oog te houden.

D.B.: “Wordt in Duitsland bij de rassenproeven ook getest op cercospora?”

Dr. Kopisch-Obuch: “Jawel. De rassenproeven die de basis vormen voor de rassentoelating zijn uitgewerkt op basis van twee variabelen. Twee herhalingen worden behandeld met fungiciden en twee behandelingen blijven onbehandeld. Alle voorkomende bladziekten worden meegenomen. Een zogenaamde tolerantiewaarde beschrijft de rassenreactie op de fungicidebehandeling.”

D.B.: “Kunt u nu al aangeven of er rassen zijn die duidelijk sterker zijn tegen cercospora?”

Dr. Kopisch-Obuch: “Ja. Voor de meest gevoelige gebieden, in bijvoorbeeld Italië en Oostenrijk, hebben we rassen met hoge resistentie ontwikkeld die in deze markten ook een overeenkomstige hoge betekenis hebben.”

D.B.: “Wat denkt u, zullen de cercospora-fungiciden in Duitsland verdwijnen?”

Dr. Kopisch-Obuch: “Vermoedelijk daar waar deze niet meer werken. Er bestaan echter regionaal al bijzondere toelatingen. “Gefahr-im-Verzug” en fungicide op koperbasis, dat in zijn geheel niet erg resistentiegevoelig is.”

D.B.: “Investeert KWS vandaag de dag al in de verbetering van de cercosporaresistentie bij suikerbieten?”

Dr. Kopisch-Obuch: “KWS beschouwt cercosporaresistentie als één van de voornaamste raskenmerken bij de suikerbiet. Ons belangrijkste streven

bij de veredeling is dan ook om het tot nu toe bereikte resistentieniveau vast te houden en verder te verbeteren.”

D.B.: “Let de Duitse bietenteler nu al op het belang van de cercosporaresistentie?”

Dr. Kopisch-Obuch: “Ja, zeker als hij jaren heeft meegemaakt met zware infectiedruk.”

D.B.: “Kunt u iets vertellen over het opbrengstverschil bij de huidige cercosporaresistente rassen?”

Dr. Kopisch-Obuch: “Momenteel presteren rassen met goede cercosporaresistentie onder niet besmette omstandigheden ongeveer 5-10 % minder dan standaardrassen. Wij zijn ervan overtuigd dat we in de nabije toekomst rassen kunnen aanbieden die geen wezenlijke opbrengstnadeln meebrengen en die tegelijkertijd hoge resistenties laten zien. De bovengemiddelde bladgezondheid van de KWS-rassen wordt in officiële rassenproeven altijd weer zichtbaar”



Dr. Friedrich Kopisch-Obuch (KWS)

COMPACT GEOOGST



Groeipuntsdatum

Het moment waarop de bieten 4 gram suiker hebben bereikt en beginnen aan de diktegroei noemen we groeipuntsdatum. In 2019 is dit 18 juni en daarmee 4 dagen later dan het gemiddelde van de vorige vijf jaar. De opbrengstverwachting kan aan de hand van de zaaidatum en de groeipuntsdatum worden vastgesteld.

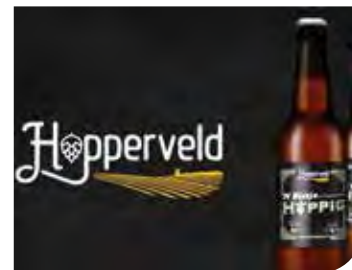


Bron: Cosun



Suikerbietenbier

Brouwerij Hopperveld komt met bier gemaakt van suikerbieten. Deze IPA heeft de naam 'N Bietje Hoppig' gekregen. 'N Bietje Hoppig' is het eerste speciaalbier van deze brouwerij. Het bier is verkrijgbaar bij Slijterij Het Genoeghen in Dinteloord en bij Slijterij Veraart in Steenberghe.



Oekraïne, kleinere productie in het vooruitzicht

De suikerproducentenvereniging Ukrtsukor meldt dat de bietenopbrengst lager zal uitvallen als gevolg van de zware regenval in de lente. Er zou 1,1 miljoen ton suiker worden geproduceerd (1,8 miljoen ton vorig jaar). Die hoeveelheid volstaat niet om de consumptie te dekken. Mogelijk loopt het suikertekort op tot 20.000 ton.



Bron: DeBietplanter



Duitsland: suikerbietenareaal daalt met 3%

De suikerbietenoppervlakte in Duitsland zou dit jaar uitkomen op ongeveer 379.000 ha, volgens de verwerkerorganisatie Wirtschaftliche Vereinigung Zucker (WVZ).



Tereos verwerkt dit jaar eerste biologische bieten

De Franse suikerbietenverwerker Tereos start dit oogstjaar met de verwerking van biologisch geteelde suikerbieten. Hiervoor wordt een areaal van 200 hectare geteeld. Verschillende Europese suikerverwerkers experimenteren met de teelt van biobieten. De Tereos fabriek in de plaats Attin, Nord-Pas-de-Calais, gaat de biologisch geteelde bieten verwerken voor de gangbare oogst start. In totaal heeft het 30 telers bereid gevonden die samen 200 hectare telen. Het gaat om bestaande biologische bedrijven en akkerbouwers in omschakeling.



Bron: Boerenbusiness



Meer suiker uit bieten bij veranderend klimaat

Klimaatverandering heeft volgens onderzoekers voorlopig een positief effect op de opbrengsten van suikerbieten. Wel vraagt de bestrijding van ziekten en plagen meer aandacht. Hogere temperaturen en langere perioden van droogte zijn gemiddeld gunstig voor de productie van suikerbieten. "De klimaatverandering werkt overwegend positief uit. Dat geldt voor suikerbieten in onze regio in elk geval voor de periode tot 2050. Daarna bestaat de kans dat de negatieve effecten van de oplopende temperaturen de overhand krijgen", vertelt Martin van Ittersum van Wageningen University & Research.



Bron: Nieuwe Oogst

COLUMN

Van Zeeland tot Pee-land

Het spreken van een dialect is meestal de trots van de regio waar je woont. In heel Nederland worden wel honderden verschillende dialecten gesproken, het ene nog minder verstaanbaar dan het andere. Als we elkaar maar kunnen verstaan, toch? Soms wordt in een bepaald dialect een woord gebruikt dat in een ander dialect een totaal andere betekenis heeft. Sinds kort woon ik op Noord-Beveland. De ongelovigheid van mensen dat ik Zeeuws-Vlaanderen ging verlaten, was in sommige gevallen best groot, want weet jij wel niet hoe ver Noord-Beveland van Zeeuws-Vlaanderen vandaan ligt? Nee? Een uurtje, inclusief een tripje door de tunnel. Wat maakt het dan dat Noord-Beveland zo ver weg ligt? Die tunnel! Maar niets is minder waar. Ik heb het naar mijn zin hier. Vooral het ontmoeten van nieuwe mensen!

Mijn eerste ervaring met het Noord-Bevelandse dialect tijdens de koffie in de kantine: "pee'en". In eerste instantie dacht ik dat ze het over wortels hadden, want wij zeggen pee'en tegen wortels in mijn dialect. Echter, ik kwam er al snel achter dat we het hier niet over wortels hadden, maar over suikerbieten. Welkom op "Pee-land", de bijnaam van het eiland Noord-Beveland. Groeien er hier dan betere suikerbieten dan in de rest van Zeeland? Als je het een teler zou vragen, zou hij uiteraard ja zeggen. Niet geheel onbegrijpelijk, natuurlijk. Maar wat het eiland mooi maakt, zijn alle verschillende gewassen die ook naast bieten worden geteeld. Al zou je een hekel krijgen aan de toeristen die voor je voeten lopen, fietsen of rijden. Het valt allemaal niet mee als boer(in) zijnde, maar wat is het toch genieten, als ik thuis kom bij ons op het ouderlijk bedrijf in Zeeuws-Vlaanderen en je ziet dat de gewassen weer met zijn allen flink gegroeid zijn en staan te schitteren in de zon!

Bij thuiskomst is er altijd een ding waar ik het meest naar uitkijk als de tijd het toelaat: een rondje te paard door de spuitsporen. Mijn vader is het er niet altijd mee eens, omdat mijn lieftallige paardje niet altijd even handig is waar hij zijn voeten neerzet, maar ik kan wel het gewas van bovenaf inspecteren! Gelukkig vindt mijn paard het ook erg leuk om door de spuitsporen te lopen, zo maak ik hier een mooie combinatie van waar zowel paard als ruiter van genieten. De Zeeuwse polders zijn om van te genieten, zeker in de zomer, wanneer alles in bloei staat. Maar ook de lente wanneer alles gezaaid wordt, ook de herfst wanneer alles geoogst wordt en ook de winter wanneer het land tot rust komt en zich weer klaar maakt voor een volgend seizoen.



*Dominique Cammaert op haar
paard Florance*

Noord-Beveland



Bert Germs: "Op 26 april zorgde sterke wind voor veel stuifschade in deze regio"

Bij overzaai betaal je als teler maar 50 procent van de kosten, de rest neemt KWS voor zijn rekening. Dat is kort samengevat het idee achter de Beet Seed Service die vorig jaar gelanceerd werd.

Hoe reageren de telers hierop? Vandaag leggen wij die vraag voor aan Germs Landbouw BV in Erica.

BEET SEED SERVICE WERKT!

DB (De Bietenteler): Welk aandeel vervullen de suikerbieten in uw bouwplan?

Ons bedrijf beschikt in totaal over 115 ha. Op 24 ha daarvan telen wij suikerbieten. Daarnaast zijn 48,2 ha in gebruik voor zetmeelaardappelen voor Avebe, 23 ha voor zomertarwe, 7,5 ha voor zaaiuien en 12 ha voor Valeriaan. Wij hebben ook 50.000 mestkuikens. De mest daarvan gebruiken wij op het akkerbouwgedeelte. De zomertarwe wordt verhakselde, zo produceren wij ons eigen stro.

DB: Welke rassen teelt u dit jaar?

Dit jaar hebben wij voor de volle 100 procent gekozen voor KWS. Wij werken met 3 rassen: op 8 ha telen wij Xaviera KWS, voor Evamaria KWS (RZ + BCA) hebben wij 7 ha voorzien en nog eens 9 ha voor Tessilia KWS (RZ + BCA). Wij hebben uit voorzorg gekozen voor resistentie tegen bietencysteaaltjes. Dit zijn ook rassen met kophoogte M, gemiddeld dus. Dat vinden wij belangrijk. Wat bij ons ook hoog in het vaandel staat, is een degelijke zaaibedbereiding. Daarvoor gebruiken wij de Horsch-Tiger.

DB: Op welke eigenschappen kiest u een bietenras?

Wel, natuurlijk kijken wij allereerst naar de financiële opbrengst. Maar ook de andere eigenschappen vinden wij belangrijk. Het suikergehalte, bijvoorbeeld. En wij hechten ook veel belang aan een vroege grondbedekking. Elk jaar als we gaan bestellen, besteden wij uiteraard ook de nodige aandacht aan nieuwe rassen en resistenties.

DB: Wat vindt u van de Beet Seed Service van KWS?

Ongetwijfeld een schitterende tool. Op deze manier creëer je een perfecte klantenbinding. Dergelijke service valt immers bij iedereen in goede aarde

DB: U hebt zich meteen aangemeld voor deze service. Was de registratie makkelijk of zeer moeilijk?
Kreeg u de nodige assistentie van KWS Benelux?

Het aanmelden ging zonder problemen, het was heel makkelijk. Ook het inkleuren van de percelen liep prima. Assistentie van de mensen van KWS hoefde dus helemaal niet.

DB: U hebt gebruik gemaakt van de Beet Seed Service: wat ging er precies mis?

Wel, op het perceel met Tessilia KWS, dat uit zandgrond bestaat, hadden wij uit voorzorg stuifgerst gezaaid. Maar door de droogte in het voorjaar is de gerst onvoldoende tot ontwikkeling gekomen. Op 26 april, de dag voor Koningsdag, liep het mis. 3,5 ha was verstoven. Wij hebben meteen via het portaal van Suiker Unie nieuw zaai-zaad besteld.

DB: Hoe is dat gelopen?

Uitstekend. 24 uur later kregen wij al 4 eenheden Isabella, het goedkoopste ras, op het bedrijf aangeleverd via DPD. Prima service, dus. Zeker een aanrader.

DB: Is deze ervaring voor u misschien een reden om in de toekomst opnieuw KWS-materiaal te bestellen?

Zeker wel. Dit jaar telen wij enkel KWS-rassen. En als de ontwikkeling en research daarvan op dezelfde manier verder worden gezet, dus voortdurend werken aan goede rassen met de juiste eigenschappen, dan is dat voor ons ongetwijfeld een goeie reden om KWS-rassen te blijven bestellen.

DB: Zou u de Beet Seed Service aan collega-telers willen adviseren?

Dat doen wij allebei al. Wij hebben veel contact met onze collega's en het voordeel van de Beet Seed Service komt daar geregeld ter sprake.

DB: Heeft u nog ideeën of tips voor KWS?

Ik zou zeggen, blijven sleutelen aan de ontwikkeling van nieuwe rassen met meer resistentie, onder meer tegen bladschimmels.

Dat is voor ons als teler ongetwijfeld het allerbelangrijkste.



Het perceel bieten te Erica

De bietenoogst is nog niet begonnen, of de zaadbestelling voor 2020 is alweer geopend. Suiker Unie biedt in deze periode de mogelijkheid om bietenzaad tegen een gereduceerd tarief in te kopen. De afgelopen jaren bleek dat ongeveer de helft van het zaad wordt ingekocht in de zomer.

VROEGBESTELLING 2020



Het tonnetje van Suiker Unie

Het verbod op neonicotinoïden en thiram zal de teelt bemoeilijken en een extra beroep doen op het ondernemerschap en de kennis van insecten en schadebeelden. Daarnaast is het de afgelopen jaren niet mogelijk geweest om restzaad op te zaaien in een volgend jaar. Niet omdat het zaad niet bewaarbaar is, maar omdat toelatingen van middelen worden ingetrokken. Het bewaartonnenetje van Suiker Unie voor het bietenzaad is een goed voorbeeld van een prima initiatief dat wordt ingehaald door politieke besluiten. Het restzaad van 2019 mag vanwege het verbod op thiram wederom niet worden gebruikt in het volgende jaar 2020. Het tonnetje zal nog een jaar leeg moeten blijven.

Vibrance SB

Het zaad kan in 2020 worden beschermd door een nieuw product, Vibrance SB. Producent Syngenta presenteert de fungicide die bescherming biedt door middel van 3 werkzame stoffen tegen Pythium, Rhizoctonia en Phoma. Op zand en dalgronden wordt geadviseerd om altijd gebruik te maken van deze mogelijkheid.

Aanvullende resistentie (o.a. AYPR)

Door inzet van deze rassen in de gebieden waar we de doorbraak van rhizomanie waarnemen, zien we steeds minder aangetaste percelen. Het is in deze regio's verstandig om te kiezen voor een ras met aanvullende rhizomanieresistentie. Bij de aaltjes-

rassen voldoet het vertrouwde aaltjesras BTS 2345N aan de vereiste norm. Er zijn echter ook (betere) kandidaten in beproeving die waarschijnlijk voor de decemberbestelling beschikbaar komen.

Bietencysteaaltjes

Verreweg het grootste gedeelte van het areaal wordt ingezaaid met bietencysteaaltjes-resistente rassen. Onder besmette omstandigheden is dit altijd de beste keuze. Onder niet besmette omstandigheden is dit de laatste jaren ook een goede keuze. De rassen zijn immers goed vergelijkbaar in opbrengst met de 'normale' rassen. De keuze van bijvoorbeeld Tessilia KWS of Lonneka KWS is dus altijd goed en zorgt voor zekerheid. Een extra resistentie heeft echter een meerprijs op het zaad. Alleen als we zeker weten dat er geen bietencysteaaltjes aanwezig zijn, is een 'normaal' rhizomanieras een betere keuze. In alle andere gevallen is een aaltjesras een logische, veilige keuze.

In de decemberbestelling worden geen nieuwe toppers in dit segment verwacht.

Rhizoctonia rassen

Rhizoctonia is en blijft een moeilijk vraagstuk, omdat men nooit met zekerheid kan voorspellen of de ziekte op een perceel zal voorkomen. Gelukkig is het aanbod in dit segment de voorbije jaren gegroeid.

Telers die het probleem kennen, kunnen bij de vroegbestelling kiezen voor de vertrouwde Isabella KWS.

Het is de laatste keer dat dit ras wordt aangeboden. Mede doordat Isabella KWS stevig in grond staat, is er nog steeds veel vraag naar deze 'oude dame'. Neena KWS, BTS 7105 RHC en BTS 4190 RHC zijn goede alternatieven in de vroegbestelling. Er staan echter twee veelbelovende kandidaten klaar voor 2020 te weten Annemonika KWS en Kuma. Deze zijn pas in de decemberbestelling beschikbaar.

Drievoudige resistentie

Op een gedeelte van de percelen in het rhizoctoniagebied komen ook bietencysteaaltjes voor. Vaak is dit het geel bietencysteaaltje. Tot op heden was een rhizoctonieresistent ras dan de enige goede keuze. Sinds enkele jaren hebben we rassen die naast rhizoctonia ook resistent zijn tegen bietencysteaaltjes. Een voorbeeld hiervan is Urselina KWS. In de decemberbestelling wordt waarschijnlijk ook het kandidaat-ras Edonia KWS opgenomen met betere cijfers.

Tips vroegbestelling 2020

- Bestel een gedeelte van het bietenzaad in vroegbestelling (bv. de helft van uw areaal)
- Kies, indien mogelijk, het ras dat momenteel op uw akker groeit
- Via het portaal kan extra advies per perceel worden ingewonnen. Het is echter nog vroeg om uw bietenpercelen 2020 al aan te geven. Het proces kan worden versneld door direct het gewenste ras aan te klikken
- De nieuwste rassen voor 2020 zijn beschikbaar in december 2019

Agenda

20-08-2019

KWS Demodag Zuid-Beveland

Oostweg 2, 's-Heer Arendskerke

21-08-2019

KWS Demodag Zeeuws-Vlaanderen

Brondijk 2, Spui

22-08-2019

KWS Demodag Tholen

Nieuwe Weg 3, Poortvliet

Donderdag 29-08-2019

Demonstratie precisielandbouw

Vernieuwingsbedrijf op de Es

Zuiderstraat 5, 9491 AR Zeijen

21-22 september 2019

Werktuigendagen 2019

Heurne, naast de N60 Gent-Oudenaarde

België

www.werktuigendagen.be

Dinsdag 29-10-2019 t/m donderdag 31-10-2019

Rundvee & Mechanisatie Vakdagen

Evenementenhal Hardenberg

Energieweg 2, 7772 TV Hardenberg

www.evenementenhal.nl/hardenberg

Dinsdag 26-11-2019 t/m donderdag 28-11-2019

Rundvee & Mechanisatie Vakdagen

Evenementenhal Gorinchem

Franklinweg 2, 4207 HZ Gorinchem

www.evenementenhal.nl/gorinchem

Noteer de data alvast in uw agenda.



In volgende editie van

De Bienteler

Decemberbestelling bietenzaad 2020

Bietenteelt in Limburg

Terugblik teeltseizoen 2019

Op naar de top:
it's all in the seed.

BESCHIKBAAR
IN DE VROEG-
BESTELLING!



TESSILIA KWS

- Bietencysteaaltjes resistent
- Hoge financiële opbrengst (102) *
- Geschikt voor percelen met of zonder bietencysteaaltjes

Nematode

PROTECT

* Bron: CSAR, Aanbevelende Rassenlijst 2019

www.kwsbenelux.nl

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

